

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-01-08

Ärendenummer UBF-2025-01863

Handläggare: Katarina Högfeldt

Telefon: 031-367 00 36

E-post: katarina.hogfeldt@educ.goteborg.se

Yttrande över motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg (SLK-2025-00943)

Förslag till beslut

I utbildningsnämnden

1. Att avstyrka motionens förslag.
2. Att översända förvaltningens tjänsteutlåtande som remissvar till Stadsledningskontoret.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har överlämnat en motion från Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) till utbildningsnämnden för yttrande. Motionen föreslår att grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Förvaltningen ser stora utmaningar kopplat till organisatoriska, praktiska och ekonomiska aspekter vid en generell senareläggning av skolstart för gymnasieskolans elever som behöver belysas innan ett beslut fattas om att utreda frågan. Flera viktiga parametrar behöva beaktas, både ur elevperspektiv och verksamhetsperspektiv. För elever med stort omsorgsbehov, elever med lång resväg till och från skolan, elever på elitidrottsutbildningar, elever som läser modersmål, omläsningskurser eller grundskoleämnen, samt alla elevers möjlighet till fritidsaktiviteter och skolarbete på kvällstid finns utmaningar i och med senarelagd skolstart och därmed senarelagd sluttid. Gymnasieskolan utformande med elevers rätt att välja kursutformning, utbildningsinnehåll och inriktning kräver flexibla tider med både tidiga och sena start- samt sluttider såsom det är organiserat i dagsläget. Vidare ur verksamhets- och ekonomiperspektivet har stora ekonomiska investeringar gjorts där verkstäder, specialsalar och fordon riskerar att stå oanvända delar av dagen. I dagsläget är det utmanade att schematekniskt få tider att räcka till i verkstäder och specialsalar. Lärares arbetstider och mötestider bör också beaktas i frågan.

Förvaltningen föreslår nämnden att avstyrka motionen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utbildningsförvaltningen bedömer att en senarelagd skolstart får ekonomiska konsekvenser för bland annat nyttjande av fordon, verkstäder och specialsalar som krävt stora investeringar och som redan är hårt belastade schematekniskt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den ekologiska dimensionen kan belysas ur aspekten på hur kollektivtrafikens belastning påverkas.

Bedömning ur social dimension

En senarelagd skolstart riskerar att påverka de elever negativt som har ett stort omsorgsbehov, elever med lång resväg till och från skolan, elever på elitidrottsutbildningar, elever som läser modersmål, omläsningskurser eller grundskoleämnen, samt alla elevers möjlighet till fritidsaktiviteter och skolarbete på kvällstid. Flexibla start- och sluttider möjliggör elevers rätt att välja kursutformning, utbildningsinnehåll och inriktning. Lärares arbetstider och möjligheten för gemensamma möten riskerar att försvåras vid en senarelagd skolstart.

Det finns internationella studier som visat att en senarelagd skolstart kan ha positiva effekter på ungdomars välmående och skolprestationer. I nuläget finns ingen färdig studie i frågan ur en svensk kontext och för gymnasieskolans elever. Alla elevers välmående och behov bör beaktas i en sådan undersökning. Flera viktiga parametrar bör beaktas, både ur elev-, lärar- och verksamhetsperspektiv.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp 2026-01-12.

Bilagor

Motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg, handling 2025 nr 173.

Ärendet

Utbildningsnämnden har att ta ställning till motion av Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) om senarelagd skolstart för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg, handling 2025 nr 173.

Utbildningsnämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2026-01-31.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna Hampus Magnusson (M), Sofie Gyllenwaldt (M) och Hakan Önal (M) menar att Göteborgs morgontrafik har nått bristningsgränsen på grund av ett kollektivtrafiksystem som inte håller måttet. Motionärerna lyfter att en konkret och genomförbar lösning är att senarelägga skolstarten för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg.

Motionärerna menar att en senareläggning av skolstarten kan avlasta kollektivtrafiken under de mest intensiva morgontimmarna och minska trängseln, vilket ökar tryggheten och minskar stress för elever och kollektivtrafikanter, samt ge ungdomar bättre förutsättningar för lärande genom anpassning till deras naturliga dygnsrytm samt skapa en mer hållbar och trygg skolmiljö där både fysisk och psykisk hälsa främjas.

Kommunfullmäktige föreslås därför att besluta att:

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden får i uppdrag att i samverkan med Västtrafik utreda möjligheten att senarelägga skolstarten (tidigast kl. 09.00) för högstadie- och gymnasieelever i Göteborg. I uppdraget skall även en utredning ingå som skall inkludera en analys av effekterna på kollektivtrafikens belastning och elevernas skolresultat.

Motionärerna skriver att en senare skolstart går i linje med att ungdomar efter puberteten helt biologiskt får en förändrad dygnsrytm och därmed blir tröttare senare på kvällen och alerta senare på morgonen och de hänvisar till internationella studier som visat att när skolstarten skjuts fram en timme så sover eleverna i snitt 45 minuter längre, vilket gett resultat som bättre betyg, bättre mående och minskad stress.

Eftersom internationella studier, främst från USA, har visat att en extra timmes sömn genererar mer sömn och förbättrar både det psykiska välbefinnandet och skolprestationerna hos tonåringar hoppas nu forskare på att kunna bekräfta dessa fynd i en svensk kontext. Hälsöhögskolan vid Jönköping University genomför en studie, där bland annat en högstadieskola i Borås Stad ingår, med syftet att undersöka hur en senare skolstart påverkar elevers sömn, psykiska hälsa och kognitiva funktioner. De första resultaten kommer att presenteras i mars 2026.

Forskare på Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) vid Karolinska Institutet och inom Stockholms länsjukvårdsområde har, i samarbete med Stockholm stads utbildningsförvaltning, påbörjat en förstudie vid tre gymnasieskolor i Stockholms län. Studiens syfte är att utvärdera effekten av en senare skolstart på ungdomars sömn, samt utvärdera effekter på andra utvecklingsmått, såsom psykisk hälsa, levnadsvanor och lärande. Utvalda klasser vid de deltagande skolorna har sedan början av innevarande läsår 2025/26 infört senare skolstartstider vid tidigast kl. 09:00. Klasserna jämförs med referensklasser som har sina ordinarie scheman.

Utbildningsförvaltningens bedömning

Utbildningsförvaltningen förstår motionens syfte och intentioner men vill peka på flera aspekter som kan försvåra både en utredning och ett genomförande av en senarelagd skolstart, som förvaltningen menar behöver belysas innan ett beslut fattas om att utreda frågan. Dessa skiljer sig till stora delar åt mellan grund- och gymnasieskola. Elever i grundskolan går generellt i skola i sitt bostadsområde, medan de flesta elever i gymnasiet har resvägför att komma till undervisningen. Verksamheten inom gymnasieskolan har fler och andra aspekter att beakta än vad grundskolan har – exempelvis ett stort antal olika utbildningar med olika mål och innehåll. Eleverna har därtill stora möjligheter att göra olika inriktningsval, kursval osv vilket gör verksamheten mer komplex. Eleverna har också kommit längre i sin utbildning och ska förberedas för vidare studier och arbetsliv.

För det första bedömer förvaltningen att fler aspekter, ur ett elevperspektiv, än de som motionärerna hänvisar till, behöver lyftas fram. Några exempel;

- Det kan finnas aspekter att beakta kring barn och unga med stort omsorgsbehov. Att senarelägga skolstarten kan betyda att vårdnadshavare har hunnit lämna hemmet för förvärsarbete och att den unge inte får det stöd som kan behövas för att komma i väg till skolan. Dessa familjer kan påverkas negativt av en senarelagd skolstart.
- En senarelagd skolstart innebär också att skoldagen blir förskjuten så att skolan slutar senare på eftermiddagen, vilket kan försvåra elevernas möjligheter att delta i fritidsaktiviteter. Eleverna har därtill skolarbete att göra på kvällarna som att förbereda sig inför prov och andra inlämningar.
- På gymnasieskolorna i Göteborg finns en stor andel elever från kringliggande kommuner i Göteborgsregionen, som har långa resvägar med tåg, bussar och färjor att hinna i tid till. En utredning om senarelagd skolstart skulle även behöva ta hänsyn till dessa elevers förutsättningar att starta och sluta skoldagen senare.
- Elitidrotts elevernas schema är dels beroende av möjligheten till tidig morgonträning, dels träning med klubbtag på eftermiddagen. Det är därmed inte möjligt att förskjuta skoldagen för dessa elever, och samtidigt kunna ge eleverna deras garanterade undervisningstid.
- Förvaltningen vill även påtala att cirka hälften av Göteborgseleverna finns inom fristående gymnasieskolors regi där Göteborgs stad inte har någon möjlighet att påverka elevernas skolstart.
- Flexibla skolstartstider för att möjliggöra kursval och utbildningsinnehåll för eleverna.

Förvaltningen ser även utmaningar kopplade till de organisatoriska och praktiska förändringar som skulle krävas i verksamheten. Det finns schematekniska utmaningar redan idag vad gäller undervisningssalar och lärares undervisningstid. Framst specialsalar och verkstäder är hårt belastade av undervisning inom gymnasie- och vuxenutbildningen. Dessa lokaler nyttjas i dagsläget mellan klockan 07:30-17:00, i vissa fall fram till kl 19.30. Förvaltningen ser att en senarelagd skolstart skulle innebära ytterligare svårigheter att lösa tillgången till denna typ av undervisningslokaler. Om salarna inte kan nyttjas innan kl 09.00 behöver undervisning ske senare på eftermiddagarna i stället. Idrottshallar är uppbokade av föreningslivet under eftermiddagar och kvällar, vilket gör det nödvändigt för skolorna att använda hallarna från kl 08.00 för att kunna bedriva den undervisning eleverna har rätt till.

Stora investeringar är gjorda vad gäller verktyg, maskiner, lastbilar, grävmaskiner samt andra tunga fordon. Att inte nyttja dessa under del av dagen ses som resursslöseri. I nuläget är nyttjandet av dessa maximalt under den schemalagda tiden mellan 7.30 och sen eftermiddag/kväll.

I dagsläget ser scheman olika ut vid olika program och för olika klasser, utifrån verksamheternas olika planeringsförutsättningar och elevernas behov.

Gymnasieskolans yrkesutbildningar (nationella yrkesprogram, introduktionsprogram med yrkesinriktning samt anpassade gymnasieskolans yrkesprogram) ger möjlighet för eleverna att söka en anställning direkt efter genomförda studier. Eleverna har i olika utsträckning praktik och arbetsplatsförlagt lärande (APL). Merparten av de yrken och arbetsplatser som eleverna utbildas mot och har sin praktik eller APL hos startar arbetsdagen klockan 07.00 eller 08.00, ibland ännu tidigare. Det är endast serviceyrken eller skiftgång som kan starta sina arbetsdagar senare. Uppdraget för gymnasieskolan är att utbilda ungdomar för kommande arbetsliv. Förvaltningens bedömning är att en senarelagd skolstart för elever på yrkesprogram inte skulle hjälpa eleverna att anpassa sig till yrkeslivets förväntningar och förutsättningar.

På de högskoleförberedande programmen kan elevernas scheman se lite olika ut, beroende på lokalförutsättningar och annat. Förvaltningen har tagit fram samtliga schemaposter för att se hur starttiderna är fördelade i dagsläget (dvs när den tidigaste schemaposten inträffar under dagen). 38 procent av de första schemaposterna på de högskoleförberedande programmen inträffar kl 08.00-08.25, 6 procent kl 08.30-08.55 och 56 procent kl 09.00 eller senare. Det behöver inte betyda att merparten av eleverna startar kl 09.00 eller senare varje dag, men att merparten av de tidigaste lektionerna startar kl 09.00 eller senare. Exempelvis kan eleven starta kl 08.00 vissa morgnar, för att en viss lektionssal eller idrottshall behöver nyttjas över hela dagen, men någon annan dag startar eleven senare.

På introduktionsprogrammen (IM) kan elevernas scheman också se lite olika ut, framför allt beroende på vilka ämnen eleven läser. 27 procent av schemaposterna på IM inträffar kl 08.00-08.25, 33 procent kl 08.30-08.55 och 39 procent kl 09.00 eller senare.

Valbara kurser och omläsningskurser ligger oftast först eller sist på dagen, eftersom skolor och skolenheter ofta samverkar för att kunna erbjuda dem, och har enats om att lägga dem inom samma schemablock. Skolorna vill inte heller skapa håltimmar mitt på dagen för de elever som inte läser just de kurserna. Skulle skolstarten inte kunna ske kl 08.00 för sådana kurser skulle de med denna logik hamna sent på eftermiddagen. Kurser i modersmål ligger redan idag sent på eftermiddagen för att eleverna ska kunna följa sitt ordinarie schema, och sedan ta sig till modersmålsundervisningen. Vid en förskjutning av skoldagen skulle just dessa elever kunna drabbas särskilt.

Förvaltningen föreslår nämnden att avstyrka motionen.

Tomas Berndtsson

Paula Palmdahl

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef